

תפ"ח (מרכז) 67404-06-23 - מדינת ישראל נ' אדם קורדי

תפ"ח (מרכז) 67404-06-23 - מדינת ישראל נ' אדם קורדימחוזי מרכז

תפ"ח (מרכז) 67404-06-23

מדינת ישראל

נגד

אדם קורדי

ע"י עו"ד אבי כהן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[10.09.2024]

כבוד השופט, סגן הנשיאה עמי קובו - אב"ד

כבוד השופט מיכאל קרשן

כבוד השופטת מרב גרינברג

ע"י עו"ד

גזר דין

גזר הדין, שאינו כולל פרטים מזהים אודות נפגעת העבירה, מותר בפרסום.

השופט מיכאל קרשן:

1. הנאשם הורשע, בהתאם להודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון (אשר נקשר בסיוע הליך גישור שהתנהל לפני כב' השופט ח' טרסי), בביצוע העבירות הבאות: אינוס קטינה שטרם מלאו לה 16, שלא בהסכמתה החופשית ו-מעשה סדום בקטינה שלא מלאו לה 16, שלא בהסכמתה החופשית.
 2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, מספר ימים עובר ליום 9.6.2023 החלו הנאשם, יליד 2022 ו-א.א., קטינה ילידת 2009 (להלן: הקטינה), לשוחח בישומון Omegle, ובהמשך ביישומונים Instagram ו-WhatsApp, תוך שהנאשם התייצג בפני הקטינה בכזב כבן 17 ומחצה.
- השניים קבעו להיפגש ביום 9.6.2023 בשעות הערב בחניון סמוך לגן ציבורי. בתאריך המיועד עובר לשעה 21:30 הגיעה הקטינה למקום עם חבריה. הנאשם הגיע למקום ברכב סמוך לשעה 21:30. הנאשם הציע לקטינה להיכנס עמו לרכב. חבריה של הקטינה ניסו לשכנעה לא לעשות כן ואף אמרו לנאשם "היא קטנה, אתה לא מבין שהיא קטנה ממך". בסופו של דבר הסכימה הקטינה להצעת הנאשם, נכנסה לרכב וישבה במושב הקדמי שלצד מושב הנהג. הנאשם התיישב במושב הנהג.

הנאשם החל בנסיעה בתוך החניון. לאחר זמן מה עצר את הרכב ושאל את הקטינה אם היא מעוניינת לצאת מרכבו. הקטינה השיבה בחיוב והנאשם אמר לה "אז תצאי". הקטינה פתחה את דלת המושב אך אז תפס הנאשם את ידה, משכה אל תוך הרכב, סגר את הדלת ואמר לה כי תוכל לצאת רק אם תשלם את עלות הדלק של נסיעתו לפגוש בה. הנאשם נטל את מכשיר הטלפון הנייד של הקטינה, והמשיך בנסיעה ברחבי העיר כשהקטינה בתוך הרכב. במהלך הנסיעה בקשה הקטינה מהנאשם שיאפשר לה לצאת ושישיב לה את מכשיר הטלפון הנייד, ובתגובה אמר לה הנאשם "או שאת משאירה את הטלפון פה או שאת משלמת לי דלק או שאת נשארת איתי". בשלב מסוים במהלך הנסיעה ניסתה הקטינה לקחת את הטלפון הנייד שלה מידי הנאשם, לפתוח את דלת המושב ולצאת מהרכב, אולם הנאשם תפס את ידה והמשיך בנסיעה.

סמוך לשעה 22:15 נכנס הנאשם עם רכבו לחניון בניין מגורים, חנה את הרכב והחל לנשק את הקטינה בפיה ובצווארה בעודה יושבת במושב לידו. הקטינה דחפה את הנאשם ממנה וניסתה לצאת מהרכב, אך ללא הצלחה. הנאשם הצמיד אותה לגופו והמשיך לנשקה בניגוד להסכמתה ולשם גירוי. בהמשך נגע הנאשם בחזה של הקטינה וניסה להפשיל את חולצתה. הקטינה אמרה לנאשם "מה אתה עושה?" וניסתה למנוע ממנו לעשות כן, אך הנאשם המשיך במעשיו, הפשיל את חולצתה של הקטינה בשנית, נגע בחזה ונישק אותו מעל לחזייתה, בניגוד להסכמתה. בשלב זה דרש הנאשם מהקטינה לעבור למושב האחורי ברכב. הקטינה השיבה שאינה מעוניינת אך הנאשם דחפה לשם תוך שהכה בישבנה. הנאשם התיישב לצד הקטינה במושב האחורי ברכב, נגע בגופה, הרים אותה והושיבה על ברכיו כאשר מבטה אליו. אז הזיז הנאשם את גופה של הקטינה אחורה וקדימה תוך שגופה התחכך בגופו, ובמקביל נישק את חזה. הקטינה התנגדה למעשי הנאשם ודחפה אותו. הנאשם הזיז את הקטינה מעליו והיא התיישבה במושב לצדו. או אז הפשיל הנאשם את מכנסיו ותחתוניו וחשף את איבר מינו בפניה. בתגובה אמרה הקטינה לנאשם "תשים את המכנס, מה אתה עושה?", אך הנאשם סירב לבקשתה.

הנאשם תפס את ידה של הקטינה והניחה על איבר מינו. במקביל החדיר את אצבעותיו מתחת למכנסיה ולתחתונה של הקטינה אל תוך איבר מינה, בניגוד להסכמתה. הקטינה אמרה לנאשם להוציא את אצבעותיו מתוך איבר מינה והוא עשה כן, אך אז תפס את ראשה, קירבה לאיבר מינו ואמר לה "תפתחי את הפה". הקטינה ניסתה להזיז את ראשה לאחור ואמרה לנאשם "לא, אני לא רוצה", והוא אמר לה "תעשי את זה ואני אשחרר אותך, תעשי את זה עשר דקות ואז אנחנו ניסע חזרה". בשל מעשי הנאשם ואמירותיו פתחה הקטינה את פיה, הנאשם החדיר את איבר מינו לתוכו והזיז את ראשה של הקטינה קדימה ואחורה, בניגוד להסכמתה, עד אשר הגיע לפורקן בתוך פיה. הקטינה ירקה את זרעו של הנאשם על החולצה אותה לבש ודחפה אותו. הנאשם יצא מהרכב לנקות את עצמו ובינתיים שבה הקטינה למושב הקדמי. אחר זאת נכנס הנאשם למושב הנהג, נישק את הקטינה, השיב לה את מכשיר הטלפון הנייד שלה והחל בנסיעה לכיוון החניון בו אסף את הקטינה. הנאשם נעצר סמוך לשעה 22:40 על ידי כוחות משטרה.

הסדר הטיעון

3. הצדדים התקשרו בהסדר טיעון שלפיו המאשימה תטען לעונש ראוי של 6.5 שנות מאסר בפועל, קנס ופיצוי, וההגנה תהיה חופשיה בטיעונה. עוד הסכימו הצדדים כי טרם הטיעון לעונש יפקיד הנאשם סך של 30,000 ₪ לטובת פיצוי הקטינה, וסכום זה לא ימצה את טיעון המדינה בנושא הפיצוי.

ראיות לעונש

4. נערך תסקיר נפגעת עבירה בעניינה של הקטינה. התמונה העולה מן התסקיר קשה במיוחד, אך מפאת צנעת הפרט לא נאריך בתיאורה. נאמר רק זאת: מתסקיר הנפגעת עלה כי השלכות הפגיעות שפגע הנאשם בקטינה מקבלות ביטוי ממשי ברובדי חייה השונים. הקטינה סובלת מקשיים רגשים והתנהגותיים משמעותיים. פגיעותיו של הנאשם השליכו קשות על יכולתה לקשור יחסי אמון וביטחון עם הסובבים אותה, והימנעותה מעיבוד הפגיעות עלולה לגרור השלכות קשות על חייה, על תפקודה ועל שיקומה.

5. בעניינה של הנאשם נתקבל תסקיר חובה. מהתסקיר עלה כי הנאשם הוא רווק צעיר שסיים 11 שנות לימוד בלבד. הנאשם התקשה לשתף בנוגע לדחפיו המיניים. הוא אמנם הכיר בכך שנהג בכוחנות כלפי הקטינה, כוחנות שנועדה לספק את צרכיו המיניים, אך שלל תכנון מוקדם של המעשה. הנאשם התקשה ליטול אחריות מלאה על מעשיו ואף טען שלא ידע כי מדובר בעבירה על החוק. הנאשם הביע מוטיבציה להשתלב בטיפול.

שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות התנהגות מינית פוגענית וכן התנהגות כוחנית ותוקפנית מצד הנאשם כלפי קטינות וכלפי נשים. נוכח הסיכון וחומרת העבירות המליץ השירות על ענישה מוחשית לצורך הרתעת הנאשם וצמצום הסיכון לחברה וכן על רכיבי ענישה צופי עתיד. נוכח המוטיבציה להשתלב בטיפול המליץ שירות המבחן לבחון שילוב הנאשם בהליכי טיפול ייעודי עבור פוגעים מינית בהתאם לכללי שב"ס ונהליו.

6. גם הנאשם העידה לעונש. בעדותה התמקדה בעיקר במאמצים שעשתה על מנת להפקיד את רכיב הפיצוי המוסכם.

7. הנאשם הגיש לעיונונו מכתב (נ/1) בו הביע חרטה על מעשיו, פירט אודות מאמציו לגייס את סכום הפיצוי והוסיף שלא התכוון לפגוע בקטינה.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

8. ב"כ המאשימה, עו"ד בן אסולין, עמד בטיעונו על הסיבה המרכזית להסדר הטיעון - העובדה כי הקטינה לא הייתה מעוניינת להעיד. התובע פרט את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם, טען כי מידת הפגיעה בהם הייתה גבוהה ביותר וציון את פער הגילים המשמעותי בין הנאשם לקטינה. הנאשם התנהג באופן חסר מעצורים ולא ניצל אף אחת מנקודות היציאה הרבות שעמדו לפניו במהלך האירוע, אלא הלך והסלים את מעשיו. הנאשם פגע פגיעה קשה בקטינה תוך ניצול כוחו העודף כלפיה. השלכות מעשיו ילוו את הקטינה עוד שנים רבות.

המאשימה הגישה פסיקה לעונש והציעה מתחם עונש הולם שנע בין 6.5 שנות מאסר ל-11 שנות מאסר. לדעת המאשימה מן הראוי בנסיבות העניין לגזור על הנאשם עונש בתחתית המתחם, ולחייבו פיצוי העולה על סכום ההפקדה נוכח הנזקים החמורים שהסב לקטינה, כמפורט בתסקיר נפגעת העבירה.

9. ב"כ הנאשם, עו"ד אבי כהן, התמקד בטיעונו בגילו הצעיר של הנאשם, בהודאתו אשר ייתרה את עדות המתלוננת ובפיצוי שהפקידה המשפחה במאמצים רבים. עו"ד כהן טען כי הנאשם לא התכוון לפגוע בקטינה. מטרת הגעתו מעיר אחרת הייתה לפגוש בקטינה ולקיים עמה יחסי מין. בשלב זה "טעה" הנאשם ועשה את שעשה, ועל כך הוא משלם. ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי יש הבדל משמעותי בענישה בין החדרת אצבעות להחדרת איבר מין, ועוד טען שיש לתת את הדעת על כך שהנאשם לא איים על הקטינה ולא נהג באלימות בה (כך!). לאחר ביצוע המעשים נסע הנאשם עם הקטינה כדי להחזירה למקום המפגש ואף החזיר לה את הטלפון הנייד.

הסניגור הוסיף וטען כי הנאשם סובל סבל רב בכלא ולדבריו הוכה בידי אסירים תושבי האזור וכתוצאה מכך נחבל. ההגנה הגישה אף היא פסיקה לעונש ובקשה להשית על הנאשם עונש מאסר בן 60 חודשים.

10. הנאשם בדברו האחרון לעונש הביע צער ובושה על מעשיו, אמר שנוטל אחריות על מעשיו ביקש לחזור במהרה למשפחתו. לדברי הנאשם מי שהכה אותו בכלא היו דווקא סוהרים ודווקא הוא נענש משמעתית בגין מעשה שלדבריו לא עשה.

דין והכרעה

11. המעשה המתואר בכתב האישום המתוקן הוא סיוטם של כל נערה מתבגרת ושל הוריה:

ילדה בת פחות מ-14 התכתבה עם נאשם בגיר שהתייצג בפניה כקטין. השניים נדברו להיפגש וגם נפגשו, כאשר הקטינה אינה מודעת לתכניותיו המיניות של הנאשם. אף על פי שהקטינה הייתה מלווה בחבריה, ואלה ניסו להניא אותה מלהיכנס לרכבו של הנאשם, הקטינה נכנסה לרכב והנאשם החל בנסיעה. בכך נחרץ גורלה של הקטינה. הנאשם נטל ממנה את מכשיר הטלפון הנייד, נסע למקומות שלא הכירה ולא אפשר לה לצאת מהרכב. כוונותיו הברורות של הנאשם היו מיניות. הוא הסביר לקטינה שלא יניח לה עד שלא תיכנע לרצונו. הנאשם הכריח את הקטינה לבצע את כל האקטים המיניים הקשים המפורטים בכתב האישום, ובין היתר החדיר את אצבעותיו לאיבר מינה ואת איבר מינו לפיה. רק לאחר שבא על סיפוקו הרפה הנאשם מן הקטינה והחזיר אותה למקום המפגש. המעשים בוצעו תוך שהקטינה מתנגדת וללא הרף מנסה לצאת מהרכב.

12. כמתואר למעלה לקטינה נגרמו נזקים חמורים וארוכי טווח כתוצאה ממעשי הנאשם, ואין זה פלא. שעה ארוכה התעלל הנאשם בקטינה רכת השנים, ביזה אותה ועשה בה כרצונו. מתחם העונש ההולם

13. קביעת מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם תעוצב בהתאם לעיקרון היסודי בענישה, הלוא הוא עיקרון ההלימה בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש. זאת בזיקה לערכים החברתיים המוגנים העומדים בבסיס העבירות שביצע הנאשם ומידת הפגיעה בהם, תוך התחשבות במדיניות הענישה הנוהגת.

14. המעשים הקשים שביצע הנאשם בקטינה בוצעו ברצף אחד, ועל כן נקבע מתחם עונש הולם אחד לכולם.

15. על חומרתם של מעשי העבירה שביצע הנאשם עמדנו לעיל.

16. ב"כ הנאשם ביקש לשכנענו כי מעשה החדרת אצבעות לאיבר מין של קטינה נופל בחומרתו ממעשה בעילה באיבר המין. טענה זו לא נוכל לקבל. כפי שצינו במקום אחר [תפח"ע (מרכז) 60563-04-21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (31.1.2024) (להלן: עניין פלוני):

"קשה להצדיק הקלה משמעותית וגורפת בעונשו של אנס רק משום שאת המעשה ביצע לא באמצעות איבר המין אלא באמצעות איבר אחר מאיברי גופו, או באמצעות חפץ. אלה ואלה מעשי אינוס, והענישה צריכה להתאים עצמה לנסיבות המקרה וכמובן גם למיהותו של נפגע העבירה, ולעניין אחרון זה לא הרי מעשה אינוס שבוצע באישה כמעשה אינוס שבוצע בילדה, כבעניינו."

17. מידת אשמו של הנאשם גבוהה מאוד. הוא התחזה לקטין, פיתה את הקטינה להיפגש עמו, ואז ביצע בה מעשים מיניים קשים ומשפילים, אלימים ואכזריים, תוך ניצול כוחו העודף והפרש הגילים המשמעותי ביניהם. לא טעות בשיקול הדעת הביאה את הנאשם לבצע את מעשיו הרעים, אלא מתן דרור ליצריו והתעלמות מוחלטת מרצונותיה של הקטינה.

18. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות הם אוטונומיית הרצון של הקטינה ושלמות גופה, כמו גם פרטיותה ותחושת הביטחון והמוגנות שלה. כמתואר לעיל, במקרה דנן מידת הפגיעה בערכים אלה הייתה רבה.

19. המחוקק קבע עונשים מזעריים של רבע מן העונש המרבי הצמוד לשתי העבירות בהן הורשע הנאשם. העונש המרבי הצמוד לשתי העבירות הוא 20 שנה, ועל כן העונש המזערי הוא 5 שנות מאסר. מן העונש המזערי ניתן כידוע לסטות רק מטעמים מיוחדים שיירשמו.

לעונש המזערי שקבע המחוקק יש השפעה על מתחם העונש ההולם, כך שככלל הרף התחתון של מתחם העונש ההולם לא יהיה נמוך מהעונש המזערי, אלא אם קיימים טעמים מיוחדים שיצדיקו קביעת רף תחתון נמוך יותר [כב' השופט סולברג בע"פ 4876/15 פלוני נ' מדינת ישראל (3.12.2015)]; כב' השופט אלרון בע"פ 5617/19 מדינת ישראל נ' פלוני (26.8.2021)]. זאת אף על פי שהעונש המזערי מתייחס הן לרכיב המאסר בפועל הן לרכיב המאסר על-תנאי, ואילו הרף התחתון של מתחם העונש ההולם מתייחס, ככלל, לרכיב המאסר בפועל בלבד.

20. רמת הענישה הנוהגת במקרים דומים מחמירה למדי.

כך, בע"פ 3998/13 אביקזר נ' מדינת ישראל (4.2.2015), שהוגש על ידי המאשימה, דחה בית המשפט העליון ערעור על חומרת עונש של 10 שנות מאסר בפועל, שנגזר על מערער שהורשע בעקבות הודאתו בעבירה של מעשה סדום וריבוי מעשים מגונים. המערער הציע לעוברת אורח בגירה להסיעה למחוז חפצה, ובדרך קיים עמה מגע מיני אלים בכפייה. אותו מערער חפץ גם לבעול את המתלוננת, אך היא אמרה לו שהיא במחזור ועל כן החדיר את איבר מינו לפיה.

בע"פ 4924/14 פלוני נ' מדינת ישראל (24.6.2015), שהוגש על ידי המאשימה, נדחה ערעור על חומרת העונש, 9 שנות מאסר בפועל בצירוף הפעלת מאסר על-תנאי, שנגזר על מערער שהורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של מעשה סדום, מעשים מגונים בנסיבות אינוס, עבירות סחיטה ועוד. גם מערער זה הסיע עוברת אורח בגירה למחוז חפצה, ובדרך הודיע לה שבכוונתו לשכב עמה. המתלוננת התנגדה, אך ללא הועיל. המערער תקף אותה באכזריות, החדיר את אצבעותיו לאיבר מינה והכריח אותה לקיים עמו מין אוראלי. למתלוננת נגרמו חבלות גוף. בית המשפט העליון קבע כי חרף גילו הצעיר של המערער מדובר בעונש ראוי.

בע"פ 7867/11 מדינת ישראל נ' פלוני (16.9.2013), שהוגש אף הוא על ידי המאשימה, קיבל בית המשפט העליון ערעור נגד קולת העונש, 6 שנות מאסר, שנגזר על משיב שהורשע בהתאם להודאתו בעבירות של מעשה סדום ואיומים. המשיב הציע הסעה למתלוננת בגירה ולאחרים, וכאשר נותרה המתלוננת אחרונה ברכב עצר המשיב את הרכב במקום מבודד, התנפל על המתלוננת, הצמיד לגרונה סכין והכריח אותה לבצע בו מעשה אוראלי. לאחר שהגיע לסיפוקו השליך המשיב את המתלוננת מחוץ לרכב. זהות מבצע המעשה נתגלתה רק כעשור לאחר מכן, בעקבות בדיקת דנ"א שנערכה למשיב, אשר בינתיים אף הספיק לבצע עבירת מין באישה אחרת ונדון ל-4 שנות מאסר. בית המשפט העליון מצא כי העונש שנגזר על המשיב סוטה סטייה מהותית מרמת הענישה הנוהגת והראויה, והחמיר אותו ל-8 שנות מאסר, מבלי למצות את הדין.

מצאנו להפנות גם לגזר דינו בעניין פלוני, בו קבענו מתחם עונש הולם של 12 עד 17 שנות מאסר, בגין מעשה של "אונס בשדה" שביצע צעיר כבן 18 בילדה כבת 15, שעיקרו היה גם כן אינוס אצבעות. על אותו נאשם, שהורשע לאחר ניהול הוכחות, גזרנו 14 שנות מאסר בפועל. יצוין, עם זה, כי על גזר דינו באותו עניין הוגש ערעור לבית המשפט העליון (ע"פ 1976/24).

בתפח"ע (מרכז) 50308-06-22 מדינת ישראל נ' אבוטבול (7.11.2023), שהגיש לעיונו ב"כ הנאשם, גזר בית משפט זה עונשים קלים באופן יחסי על שני נאשמים, בגיר וקטין, שהורשעו לאחר הודאתם בביצוע משותף של שורת מעשי אינוס ועבירות מין חמורות נוספות בקטינה בת פחות מ-14, והנאשם הבגיר גם פרסם אחר כך סרטונים של המעשים. את מתחם העונש ההולם את מעשיו של הנאשם הבגיר העמיד בית המשפט באותו עניין על 7 עד 10 שנות מאסר, ובסופו של יום גזר עליו 8 שנות מאסר בפועל.

21. בשים לב לכל האמור לעיל באנו לכלל מסקנה כי הן תקרת מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם כאן, ובעיקר רצפתו, עולים באופן משמעותי על אלו שהציעה לנו המאשימה בטיעוניה (6.5 עד 11 שנות מאסר). ואולם, כיוון שזו הייתה עתירת המאשימה, אשר נבעה משיקולים ראייתיים, נסתפק במתחם שהציעה.

גזירת העונש

22. הנאשם הודה לפנינו בהזדמנות הראשונה מבלי לנהל הליך הוכחות. הוא חסך את עדותה של הקטינה והפקיד פיצוי לטובתה. אין לנאשם הרשעות קודמות. אף כי בשלב הנוכחי תובנתו בנוגע למעשיו מוגבלת והאחריות שנטל - חלקית, הוא מעוניין בטיפול. הוא היה עצור תקופה ארוכה יחסית.

23. אשר על כן נגזר על הנאשם עונש בתחתית מתחם העונש ההולם שהציעה המאשימה, אף שכאמור אנו סבורים כי מקל הוא עד מאוד עם הנאשם.

לא הוצגה לנו כל עילה ללכת לקראת הנאשם כברת דרך נוספת ולגזור עליו עונש מקל עוד יותר מזה לו עתרה המאשימה, וממילא לא קיימת הצדקה לחקירה לקולה ממתחם העונש ההולם.

24. אשר לפיצוי, סברנו כי זה צריך לעלות על סכום ההפקדה (₪ 30,000). הנזקים שנגרמו לקטינה חמורים וארוכי טווח. הם מחייבים טיפול ממושך אשר לו עלות ממשית.

25. שקלנו את כלל השיקולים הצריכים לעניין ומצאנו לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

- מאסר בפועל בן 6.5 שנים, החל ביום מעצרו 9.6.2023.
- מאסר על-תנאי בן 18 חודשים, לבל יעבור עבירת מין מסוג פשע במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר;
- מאסר על-תנאי בן 6 חודשים, לבל יעבור עבירת מין מסוג עוון במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר;
- פיצוי בסך ₪ 75,000 לקטינה. הפיצוי שהופקד יועבר לאמה של הקטינה, ויתרת הסכום, ₪ 45,000, תשתלם ב-24 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל ביום 1.11.24. אי תשלום אחד התשלומים במועדו יעמיד את יתר הסכום לתשלום מידי. אימה של הקטינה תחזיק את הסכום בנאמנות עבור הקטינה עד אשר תגיע לגיל 18, אך תוכל לעשות בכסף שימוש עוד קודם לכן עבור טיפולים בקטינה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

מזכירות בית המשפט תמציא את גזר הדין לשירות המבחן.

ניתן היום, ז' אלול תשפ"ד, 10 ספטמבר 2024, בנוכחות הצדדים.